

**Institut za slavensku filologiju
Fakultet za poljsku i klasičnu filologiju
Univerzitet „Adam Mickiewicz“ u Poznaniu**

**Odsjek za književnosti naroda Bosne i Hercegovine
Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu**

**Međunarodna interdisciplinarna naučna konferencija
povodom 80. godišnjice završetka Drugog svjetskog rata u Evropi
*Kultura i pamćenje – rat i mir***

8. – 9. 5. 2025.

Dok se u maju 1945. godine gajila nada da su ratovi stvar prošlosti, 80. godišnjicu završetka Drugog svjetskog rata svijet dočekuje sa sukobima koji se nisu uspjeli spriječiti, uključujući rat u bivšoj Jugoslaviji 1990-ih, rusku oružanu agresiju na Ukrajinu i novi sukob u Pojasu Gaze. Sve je veća zabrinutost da bi se svijet uskoro mogao suočiti s još jednim kolapsom civilizacije poput globalnog rata te da čovječanstvo nije izvuklo nikakvu pouku iz tragičnih događaja koji su obilježili 20. st. Nažalost, čini se da je rat redovna stvarnost, ali nove generacije ulažu više napora u očuvanje mira.

Kultura i svi njezini aspekti odigrali su važnu ulogu u započinjanju i vođenju ratova, kao i u pokušajima njihova sprečavanja (od jezika i književnosti preko pozorišta, filma, slikarstva, muzike i drugih kulturnih fenomena, do historiografije te humanističkih i društvenih nauka uopće). To posebno vrijedi za različite diskurse politike kulture i sjećanja. U mnogim trenucima povijesti kultura i politika kulture, uglavnom politika sjećanja, često su nadahnjivale, poticale ili opravdavale ratne inicijative, dovodeći do stradanja, čak i zločina genocida. S druge strane, upravo kroz kulturu, kulturnu politiku i politiku sjećanja pokušavao se organizirati antiratni diskurs kulture mira kao antiteza „kulturi rata“.

Ako želimo mir, posebno trajan ili barem dugotrajan mir među ljudima, narodima i državama, nužno je preispitati fenomen rata („fenomen Bellona“) kao upozorenje, s obzirom na posljedice koje ratovanje nosi: broj mrtvih, protjerivanja, izbjegličke sudbine, genocid, urbicid, kulturocid ili nepovratno uništavanje okoliša kao rezultat upotrebe hemijskog, biološkog ili čak nuklearnog oružja. Uz teorijska istraživanja u akademskoj areni, rasprava o ovoj temi potrebna je i nameće nam se kao društveni imperativ aktuelnog postmodernog stanja čovječanstva pred novim oružanim sukobima.

Na ovoj svijesti temelji se međunarodna interdisciplinarna naučna konferencija *Kultura i pamćenje – rat i mir*. Njezin cilj je ne samo obilježavanje 80. godišnjice završetka Drugog svjetskog rata u Evropi već i daljnje propitivanje kulturnih diskursa, posebno diskursa politike

i kulture sjećanja. S tim u vezi, akademska zajednica Poznania, u saradnji s prijateljskim akademskim centrima u Bosni i Hercegovini, poziva na razgovor o sjećanju na Drugi svjetski rat i njegove posljedice u dotičnim kulturama, pri čemu bi, kao prva žrtva izbijanja Drugog svjetskog rata, Poljska trebala postati prostor za raspravu i promišljanje rata. Nasuprot tome, još uvijek sukobljeno i politički turbulentno područje Balkanskog poluotoka, posebno Bosne i Hercegovine, kojim dominiraju tekući „kulturni ratovi“ i „kultura rata“, ostaje značajan primjer političke nestabilnosti u Evropi, uprkos skoro okrugloj godišnjici Daytonskog mirovnog sporazuma (1995), a uskoro će se navršiti i 30 godina od tragičnih događaja genocida u Srebrenici (1995).

Polazeći od pretpostavke da svako, pa i najmanje promišljanje pridonosi izgradnji mira, makar i samo u obliku akademske i društvene rasprave, u odnosu na opću temu konferencije želimo potaknuti promišljanje o sljedećim i drugim sličnim pitanjima:

- Kultura sjećanja i kulturna politika Drugog svjetskog rata
- Slika rata u kulturi (herojstvo, mučeništvo, svakodnevnica...)
- Prikaz sjećanja na Drugi svjetski rat
- Sjećanje na Drugi svjetski rat kao poticaj za daljnje promišljanje rata i mira
- Kulturna politika i sjećanje na holokaust i druge genocide
- Rat kao urbicid i kulturocid
- Žensko iskustvo rata, nasilje nad ženama
- Rat iz dječije perspektive
- Rat kao patnja životinja i uništavanje okoliša
- Kultura i sjećanje kao oruđe rata
- Uloga kulture, književnosti i medija u ratnom huškanju
- Jezik kao sredstvo rata (ratna retorika, propaganda, govor mržnje...)
- Ratna ideologija u kulturi, umjetnosti, književnosti...
- Antiratna retorika u kulturi, umjetnosti, književnosti...
- Fenomen rata i fenomen mira: Mir kao nepostojano, privremeno stanje između uzastopnih sukoba? Ko je pobjednik, a ko poraženi?
- Kultura i sjećanje na mir (kraj rata, prekid vatre ili nužan kompromis?)
- Kad počinje, a kad završava rat? Od bojnog polja i prve linije do prostora kulture, politike, retorike i medija
- Fenomen hibridnog rata
- Evropska unija kao mirovni projekt
- Savremene prijetnje novog imperijalizma i kolonijalizma

Konferencija je interdisciplinarnog karaktera, obuhvata sve discipline humanističkih i društvenih nauka te otvara široku raspravu o reprezentaciji Drugog svjetskog rata i sjećanja na rat u jeziku, književnosti, široj kulturi i vizuelnim umjetnostima.

Prijave za konferenciju primaju se do **8. 3. 2025.** godine. Molimo da pošaljete elektronsku prijavu na poznansarajevo2025@gmail.com.

Radni jezici konferencije su poljski, bosanski, hrvatski, srpski, crnogorski i drugi slavenski jezici te engleski jezik.

Kotizacija za konferenciju iznosi **500,00 PLN** ili **120,00 €** (za strane učesnike), a uključuje organizaciju skupa i djelomično pokrivanje troškova izdavanja recenzirane monografije. Podaci za uplatu kotizacije bit će poslani učesnicima nakon obavještenja o prihvatanju prijava za konferenciju oko **20. 3. 2025.** godine.

Konferencija je planirana u hibridnom obliku: u Poznanju, Collegium Maius, ul. Fredry 10, i nadaljinu putem Microsoft Teamsa. Konačne informacije o obliku učešća potrebno je dostaviti do **25. 4. 2025.** godine.

Organizacioni odbor konferencije:

Prof. dr. Ewa Szperlik, predsjedavajuća Organizacionog odbora, vanredna profesorica, Odsjek za južnoslavenske književnosti

Prof. dr. Sanjin Kodrić, kopredsjedavajući Organizacionog odbora, redovni profesor, Odsjek za književnosti naroda Bosne i Hercegovine

Prof. dr. Anna Gawarecka, vanredna profesorica, Odsjek za zapadnoslavenske jezike i književnosti

Prof. dr. Marzanna Kuczyńska, vanredna profesorica, Slavistička komisija Poljske akademije nauka, Poznanj

Prof. dr. Almedina Čengić, redovna profesorica, Odsjek za književnosti naroda Bosne i Hercegovine

Dr. Magdalena Baer, koordinatorica Organizacionog odbora, Odsjek za južnoslavenske jezike

Elmir Spahić, MA, sekretar Organizacionog odbora, Odsjek za književnosti naroda Bosne i Hercegovine

Konferencija je sufinansirana sredstvima za širenje i promociju naučnih aktivnosti (UiPDN) Poljske akademije nauka.

